

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

	Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno, Křížíkova 11
číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.1037
číslo učeb. materiálu	VY_32_INOVACE_PDVPVAV_NF_1_01
předmět, tematický celek	odborné předměty oboru Kožedělná výroba a Tkalcovské práce
ročník	1.
datum vytvoření	24.10. 2012
anotace	Cílem pracovního listu je osvojit a upevnit si znalosti k tématu výroba holiny
metodická poznámka	Žáci si procvičí a upevní základní učivo o výrobě usně, které pracovní operace se používají při zpracování kůže na useň.
autor	Mgr. Kateřina Podalová
licence (není-li vyplněno, je materiál ze zdrojů autora)	Jůva B.: Brašnářské, sedlářské a rukavičkářské materiály pro 1. a 3.ročník SOU. SNTL, Praha 1983

Výroba holiny ze surové kůže (výroba usní)

Kůže – surovina získaná stažením zvířat

Useň – produkt získaný zpracováním kůže v koželužně

1. **Námok** – první koželužská operace, odstanění konzervačních prostředků
2. **Loužení** – zbavení kůže chlupů a chlupových kořínků, chemicky se uvolní

3. Opracování holiny

odchlupování – odstranění uvolněných chlupů loužením

mízdření – strojní odstranění podkožního vaziva, odpad strojní klišovka a strojní klíh

orážení – ruční odstranění zbytků podkožního vaziva

omykání - strojní dočištění kůží (chlupové koříanky, váčky, vytlačení kožního pigmentu)

štípaní - dělení kůží, získává se štípenka rubová část usně – zpracovává se na useň nebo na výrobu želatiny a umělých střev

4. Příprava holiny k činění

odvápňování – odstanění vápna hydroxidu vápenatého z holiny

moření – zároveň s odvápňováním, moří se enzymy ze slinivky břišní, čím měkčí useň, tím se musí víc mořit

odtučňování - zbavení holiny přebytečného tuku

piklování - příprava holiny k činění, roztok **pikl** (kyselina a neutrální sůl)

kruponování – dělení kůže, holiny se zřetelem na jarnost, rozdílné vlastnosti v ploše

5. Činění – fyzikálně (míchání v sudech) chemická (přeměna látek) přeměna holiny v useň, nejdůležitější úsek koželužské výroby

Druhy činění :

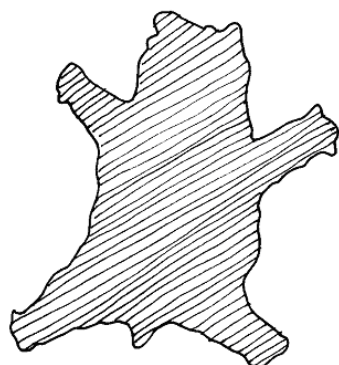
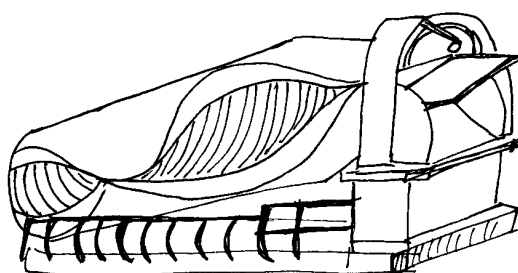
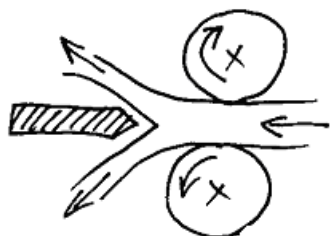
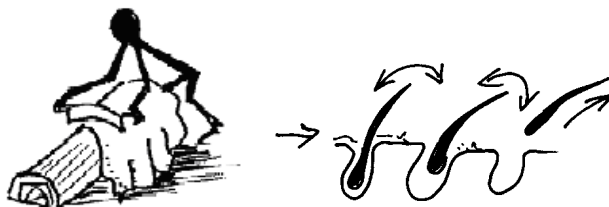
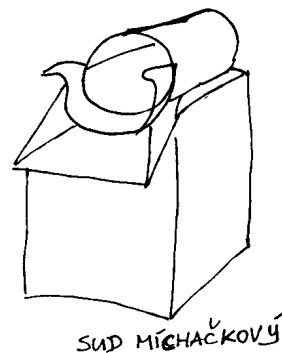
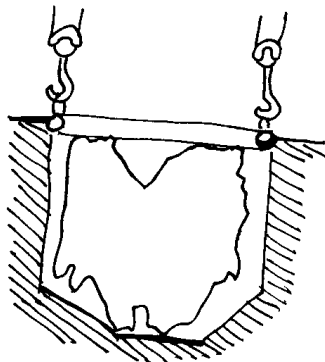
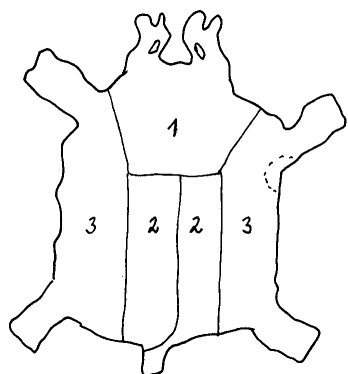
a) anorganickými látkami – chromočinění (v řezu – šedá, zelenomodrá), činění solemi hliníku (jirchářství, v řezu – bílá), železa a zirkonu

b) organickými látkami – přírodními tříslovinami (v řezu – hnědá), syntetickými tříslovinami, rybím tukem a oleji – závišové činění (v řezu – žlutá), aldehydy

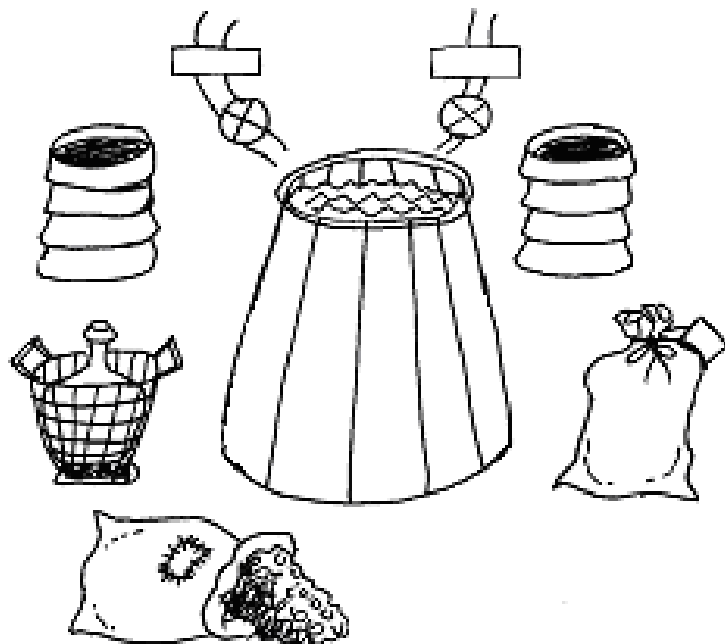
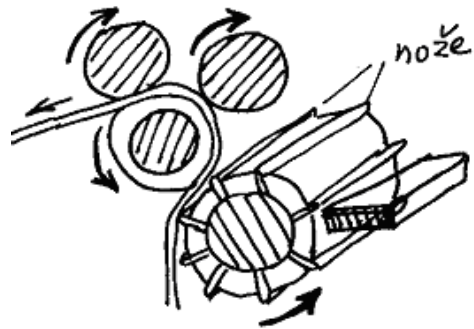
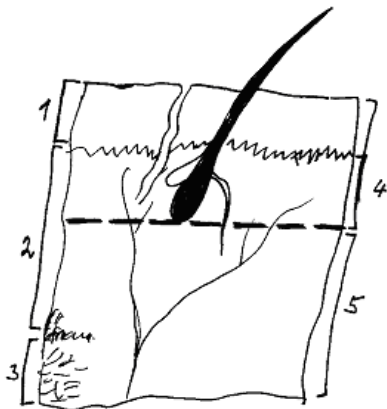
c) kombinované činění – hliník a chrom, přírodní a syntetické třísloviny, rybí tuk a formaldehyd, hliník a třísloviny

PRACOVNÍ LIST č. 1

1. Přiřaď obrázky k pojmům : kůže, useň, námok, loužení, odchlupování, mizdření, orážení, omykání, štípání, činění.

pokračování PRACOVNÍHO LISTU č. 1

2. Vysvětli stručně proč jsi k pojmu přiřadil(a) právě ten daný obrázek.